

Előfizetési díj:
 Negyedévre . . . 1 frt.
 Félévre . . . . . 2 frt.
 Egész évre . . . 4 frt.
 —
 Egyes szám: 20 kr.
 —
 Hirdetések felvételnek
 a kiadóhivatalban.

HERKULES

TESTGYAKORLATI KÖZLÖNY

SZERKESZTIK

PORZSOLT JENŐ   PORZSOLT KÁLMÁN

Megjelen havonkiát kétszer.

Szerkesztőség
 és
 kiadóhivatal:

Budapest, VIII. kerület,
 Róck-Szilárd-utca (ezelől
 16lt Bodzafa-utca) 4 sz.

Kéziratokat vissza nem
 küldünk.

Bérmertetlen leveleket
 nem fogadunk el.

Az „Achilles” Sport-Egylet, az „Aradi Korcsolyázó-Egylet,” a „Balaton-Egylet,” a „Beregszászi Korcsolyázó-Egylet,” a „Budapesti hegyvidéki turista-Egylet,” a „Budapesti Korcsolyázó-Egylet,” a „Budapesti Torna-Egylet,” a „Budapesti Vasparipa-Egylet Előre,” a „Budapesti Sport-Club,” a „Debreczeni Korcsolyázó-Egylet,” a „Debreczeni Torna-Egylet,” az „Egyetemi Athletikai Club,” „Első Magyar Vivó-Egylet,” az „Érsekújvári Vivó- és Torna-Egyesület,” a „Fertői Csónakázó-Társaság,” a „Győri Csónakázó-Egyesület,” a „Kassai Korcsolyázó-Egylet,” a „Kolozsvári Athletikai Club,” a Kolozsvári „Korcsolyázó-Egylet,” a „Főv. Vivó-Club,” a „Körmendi Athletikai Club” a Kunszentmártoni Csónakázó-Korcsolyázó-Egylet,” a „Magyar-Ovári Torna- és Vivó-Egylet,” a „Magyar Velociped-Club,” a „Marosvásárhelyi kerékpár-Egylet,” a „Makói Torna-Egylet,” a „Maros-Vásárhelyi Korcsolyázó-Egylet,” a „Lévai Torna- és Vivó-Egylet,” a „Lőcsei Korcsolyázó-Egylet,” a „Maros-Vásárhelyi Torna-Egylet,” a „Nagy-Bányai Korcsolyázó-Egylet,” a „Nagy-Enyehelyi Korcsolyázó-Egylet,” a „Nagy-Kanizsai Torna-Egylet,” a „Nagy-Kállói Korcsolyázó-Egylet,” a „Nemzeti Hajós-Egylet,” a „Neptun Budapesti Evező-Egylet,” az „O-Becsei kerékpár-Egyesület,” az „O-Budai Torna-Egylet,” a „Pannonia Csónak-Egylet,” a „Pécsi Athletikai Club,” a „Pozsonyi Hajós-Egylet,” a „Pozsonyi Torna-Egylet,” a „Privigyei Korcsolyázó-Egylet,” a „Rimaszombati Korcsolyázó-Egylet,” a „Sátoralja-Ujhelyi Korcsolyázó-Egylet,” a „Salgó-Tarjáni Vasparipa-Szövetkezet,” a „Selmeczi Akadémiai Athleta-Club,” a „Soproni Korcsolyázó-Egylet,” a „Szabadkai Torna-Egylet,” a „Szarvasi Korcsolyázó-Kör,” a „Szegedi Csónakázó-Egylet,” a „Szegedi Korcsolyázó-Egylet,” a „Szegedi Torna-Egylet,” a „Székely-Udvarhelyi Korcsolyázó-Egylet,” a „Székesfehérvári Korcsolyázó-Egylet,” a „Temesvári Korcsolyázó-Egylet” és az „Ujvidéki kerékpár- (Bicycle-) Egyesület” a „Pápai korcsolya-egylet,” a „Torontál korcsolyázó és hajós-egylet,” „Magyar sport-club,” „Szegedi kerékpár-egyesület,” „Sportkedvelők köre,” „Veszprémi torna egylet,” „Tordai korcsolyázó-egylet,” „Budapesti Torna-Club,” „Zsombolyai atletikai club”

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A vallás- és közoktatásügyi minister ő nagyméltósága 47,020. számú rendeletével ajánlja e lapot Magyarország összes tanintézetének.

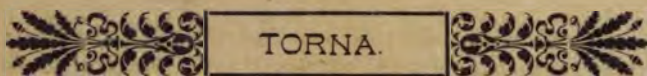
A «Herkules» t. szerkesztőségének.

Van szerencsém tudomására hozni, hogy a «Zsombolyai atletikai club» első rendes közgyűlése a «Herkules»-t hivatalos közlönyévé választotta.

Zsombolya, 1890. jun. 9.

Strosz Béla,

a zsombolyai atletikai club titkára.

TORNA.

A testi nevelés reformja.

A laikus tudatlanságot könnyű legyőzni, mert meg lehet győzni.

A természetes ostobaság ellen lehet küzdeni, mert föl lehet világosítani.

De a féltudós bornirtság ellen nincs fegyvere a tudománynak.

A félszeg szaktudományosság szűk látkörét a fölvilágosodás szelleme csak nagy nehezen hatja át.

Ez a titka annak, hogy az igazi nemzeti kulturpolitikusok mindig olyan roppant küzdelemmel tudnak csak lépésről lépésre tért hódítani a valódi modern és nemzeti művelődésnek.

Ez a titka annak, hogy nálunk is, mint a világon mindenütt, oly roppant nehézségbe ütközik a közoktatás-ügy reformálása.

A régi czopf-szellemtől megittasult tanfériak görcösen ragaszkodnak az elavult intézmények romjaiba, s fokról fokra harcolva, küzdve, verekedve, lehet csak őket kiszorítani nagy erősségeknek vélt kártyavaráikból.

A belemélyedés egyes szaktárgyak aprólékos részleteibe, igen sok tanférfiu előtt eltakarja a széles látkört, a melylyel a cultura minden munkásának birnia kell. Ugyanazon egy szaktárgy előadásának évről évre megújuló folytonos ismétlése valósággal a taposó malom hatását teszi szellemükre, s így nem csodálhatunk, ha ez nem fogékony többé a cultura változó igényeinek fölfogására s az újabb és szabadabb áramlatok befogadására.

Ez a titka annak, hogy a testi nevelés reformálása érdekében megindult nyugot-európai áramlat hullámgyűrűi oly elkésve érkeztek el hozzánk s hosszú évek tartama alatt is oly hullámverést tudtak eddig előidézni.

Magyarországon a testi nevelés is, mint egész közoktatásunk rendszere, Németországból plántáltatott át. A közoktatás főbb ágazatait azóta nagy részben áthaltotta már a magyar nemzeti szellem, csupán testgyakorlati oktatásunk maradt meg azon a régi német alapon, a melyet már maguk a németek is rég túlhaladtak. Ez a rendszer a szobatornázást, a mesterséges tornaszereken való mesterkélty gyakorlatokat, a katonai fegyelmet, egyöntetűséget, a chablont szentesíti. Az embert nem egyénekként műveli, hanem tömegben, mint emberanyagot. Nem a kedély hangulata szerint változtatja a testedző gyakorlatokat, hanem az előirt recipe szerint. A tornát nem nevelési eszköznek tekinti, hanem tantárgynak, melyből bizonyos mennyiségű pensumot, bizonyos gyakorlatokat el kell végezni. Nem nézi az egyén individualitását, még kevésbé a faji vonásokat és a nemzeti character-t, mert nem akar hatni sem a kedélyre, sem a szellemre,

csupán a testet akarja művelni, mintha lélek nem is volna benne. Numerizálja az iskolában az ifjakat, aztán numerizálja az ifjakon az egyes izmokat és ezeket egymás után veszi az «erősítő kura» alá, mintha bennök ember nem is volna, Nem *élettanilag* kezeli az embert, hanem csak *boncztanilag*.

Ez a minden ízében német s a magyar geniu-szal homlokegyenest ellenkező rendszer ellen Magyarországon régóta folyik a harc úgy a sajtó, mint az egyleti mozgalom terén. A nemzeti erősödés apostalai minden irányban megindították a harcot, hogy a testi nevelés rendszerébe szabadabb szellemet öntsenek; sürgették a német torna mellett a többi testgyakorlatok föl vételét az iskolák tantervébe, így a vívást, uszást, korcsolyázást; gyalog kirándulások, versenyek és játékok rendezését s oly gyakorlatok üzését propagálták, melyek a szabad ég alatt s lehetőleg tornaszerek nélkül gyakorolhatók. Ezt az irányt Németországon maga a közoktatási miniszter, G o s s l e r képviselte, Franciaországban pedig, Bertholet, D a r y l, L a g r a n g e és a nemzeti liga számos híve.

Most, hogy ez az irány végre Magyarországon is diadalt aratott, mert elfogadta azt maga a közoktatási kormány is, sőt programmal vallotta, köteleességet mulasztanánk, ha föl nem sorolnánk azok neveit, kik ez irányelvek diadalra juttatásában részt vettek. Egy magyar főnemes, E s z t e r h á z y Miksa gróf volt az, ki a hetvenes évek elején a sajtó útján először ismertette rendszeresebben a külföldi testi nevelést s különösen az angolok természetes alapon kifejlődött tornarendszerét, mely a futás, ugrás, gyaloglás, birkózás, labdázás, vívás, uszás, korcsolyázás és csónakázás üzéséből áll s fő eszközül a görög athletika mintájára, a versenyeket tekint. E s z t e r h á z y Miksa gróf agitatójára alakult meg ezen természetes testi nevelés üzésére a »Magyar athletikai club.« Ugyancsak a hetvenes évek elején M o l n á r Lajos «Athletika» czimmel egész kötetet írt a görög testi nevelésről s másfél év tizednek kellett eltelni míg a magyar parlamentből visszhangoztak az elvek Berzeviczy Albert államtitkár ajkairól. Ugyancsak E s z t e r h á z y Miksa gróf, M o l n á r Lajos és S z o k o l a y Kornél írták meg az első magyar könyvet a természetes testi nevelés gyakorlatairól «Athletikai gyakorlatok» czimmel; majd egymás után jelentek meg ugyanez irány szolgáltatásban az első magyar játékönyv, a magyar labdajátékok teljes gyűjteménye P o r z s o l t Lajostól, az első magyar könyv a korcsolyázásról (P o r z s o l t Jenőtől); hét évvel ezelőtt már egy külön lapot (a »Herkules«-t) alapítottak a reform-párt hívei, kizárólag a testgyakorlati oktatás reformjának propagálására s e mozgalmat kiegészítette a napi sajtó agitatója, melyben F e l m é r i Lajos kolozsvári s F o d o r József budapesti egyetemi tanárok kiváló részt vettek.

Mind e mozgalomnak eredménye nem csupán az irodalmi és társadalmi téren mutatkozott, hanem a tanügy terén is. Trefort Ágoston közoktatási miniszter az athletikai versenyek előmozdítására állami érmekeket vevett, melyeket részben az athletikai clubok, részben pedig az iskolák versenyein osztották szét a győztes ifjaknak. 1885-ben pedig K l a m á r i k János miniszteri tanácsos a cultusminiszter nevében rendeletet bocsátott ki, hogy a gimnasiunai növendékek — ha szüleik megengedik — szabadon részt vehetnek az athletikai versenyekben. A közoktatási kormány tehát már régebben határozott állást foglalt a modern testi nevelési irányzat mellett, a reform munkába azonban tulajdonképen csak most fogott bele. Berzeviczy Albert államtitkár ugyanis egyik legszebb parlamenti beszédében az egész képviselőház egyhangú helyeslésétől kísérve, fejtegette, hogy nemzetünk

erősödését csak úgy érhetjük el, ha a mai rendszer reformálásával visszatérünk a görög athletika versenyéhez és játékaikhoz. Cs á k y Albin gróf miniszter pedig már meg is kezdte az actiót, midőn a reformmunkála! első részét, a tornatanárképzés reformját egy enquete által megkezdte. A minisztert és államtitkárját egyhangú lelkesedéssel üdvözli az egész nemzet e reformmunka kezdetén.

A négy reformmunkának az az első részlete, mely a napokban tartott enquete tárgyát képezte, rendkívüli fontossága, mert a tornatanárok kiképzése szabja meg egész jövő tornatanításunk irányát s hn kellő előkészület és megfontolás nélkül oldjuk meg a kérdést s az eddigi szétszórt rendszertelen provisórius tornatanári tanfolyamokból egyszerűen állami tornatanárképezdét csinálunk — nemcsak a szervezethez, hanem a rendszernek és szellemnek is gyökeres reformálása nélkül, akkor egyszerűen lehetlenné tesszük a közoktatásiügyi kormány részéről a testi nevelésben vallott program megvalósítását. Részünkről az ideiglenes tornatanári tanfolyamok teljes állomositását a nagy reformmunka legelső feltételül tekintjük. S hiszszük és elvárjuk a közoktatási kormánytól, hogy, mint mindenben, úgy e kérdésben is egyedül és kizárólag az állam érdeke, a testi nevelésnek magyar nemzeti szellemben való reformálása lesz reá nézve irányadó.

Porzsolt Kálmán.

Ujítások a kolozsvári «torna vivodában». Évek óta már javításra s ujításra vártak ezen intézet tornaszerei, s már már azon ponton állottak a tanoda előjárói, hogy ezen nagyon is szembe tűnő hiányok miatt lépéseket tegyenek a városnál. De egy véletlen szerencse által (néhai Mr. J. titkár halála) úgy anyagi mint szellemi viszonyai újabb és mondhatni jobb lendületet nyertek az által, hogy az elhunyt titkár helyét egy erélyesebb fiatal erővel töltötte be az igazgató-választmány. A téli tornahelyiségben az eddigi rögzített szerek helyett mind mozgatható és szétszedhető szerek tétettek, mely által a szabad és rendgyakorlatoknak megfelelő tér nyeretett. A terem levegőjének fölüdítésére az ablakokra könnyen kezelhető lehajló szellőztető nyílások alkalmaztattak. A régi és elavult kötelek ujakkal cseréltettek föl. Az ugró mátrácoknak az ugró hely kör alakban fogásokat csináltattak.

A nyári tornahelyiségben levő mászóállvány helyett, — mely már nagyon is gyenge volt — egészen új tétett s régi helyétől az udvar keleti része felé hátrábbított s ez által a szabad és rendgyakorlatok része, mintegy 300 □ méternyi szabad tér nyeretett. A mászó állványra új szerek készítették. Az a gyep nélküli hely, mely a rendgyakorlatokra hagyatott fön, porondoztatott és séta útja körüli bokrok megnyirattak. Szóval ezen hatalmas ujítás a czélszerűség, csinosság és az erre vonatkozó szabály rendeleteknek teljesen megfelel.

A téli és nyári tornahelyiségeknek rendben és tisztán tartása meglepő,

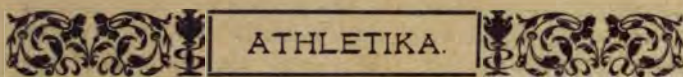
A még beszerzendő s készitendő torna-szerekről költség előirányzat tétetett s így nagyon is valószínű, hogy a jövő tanévben teljes felszereléssel kezdi meg az egylet munkásságát. A berendezéshez a szakszerű utasításokat az intézet tornatanára adta meg.

Az egylet derék fiatal titkárának Imreh Gergelynek — nemcsak a berendezésre, ujjalakításra terjed ki figyelme, hanem az ügy felvirágzására s tovább vitelére is. Ugyanis tervbe vette a jövő tanévre az öreg úrak

tornáztatásának létesítését, mi városunkban kevés utánjárással biztos sikerülni fog, s így azon óhajtásnak is, hogy egy olyan nagy létszámnak örvendő intézet mint a «torna vivóda» legalább két torna-tanítóval birjon lehetővé válni. A tornatanárnak ez intézetben való lakhatását csak idő kérdésnek tekinti.

Örömmel üdvözljük őt munkásságának kezdetén s szívünkben óhajtjuk, hogy tervei az ügy hasznára sikerüljenek. Lankadatlan szorgalmat, kitartást, munkásságot s egyetértést kívánunk a derék titkár úrnak.

Elmaradt tornavizsgálatok. Mint minden évben, úgy ebben az évben is megtartva ama régi szokást, hogy a kolozsvári «torna-vivóda» helyiségébe járó tornázó ifjúság nyilvános torna vizsgálatáról néhány sorban megemlékszem, ezen szokásomhoz nem is lennék hűtelen, ha a tanulók ez évben nyilvános torna vizsgálatot tartottak volna. — Nem az ügy iránti részvétlenség avagy annak csökkenése tette ezen eltérést a régi jó szokástól, hanem ezen intézet tornatanárainak hosszas betegsége. Habár ez évben nem gyönyörködhetett az érdeklődő közönség az ifjak tornavizsgájában, mégis az illető tanodák előjárói gondoskodtak arról, hogy ez évben nem a szokásos hosszadalmas (2—3 óráig tartó) torna vizsgával, hanem csak rendes zártorna órával végezzék be az évet. — Ezen bezáró tornaórákon az illető tanoda előjárói közül az igazgató s még néhány rendes tanár jelent meg. A intézet derék torna tanára, Albert Károly, ki már hosszas idő óta szenved izületi csuszban lábaival, dióhéjba szoritva mutatta be ez évben elvégzett tananyagot. Méltánylásunkat kell kifejeznünk munkássága iránt, ha még azt is tekintetbe vesszük, hogy két hónapon át kellett betegen — igen sokszor dagadt lábakkal tartani órát, mert ez intézetnél hol 1200—1300 növendék öt tanodából jár torna órákra, csupán 6 van egyedül s így helyettesíteni betegség esetén nem lehet. Még egészséges tornatanítónak is minden erejét igénybe veszi a heti 30 óra, nemhogy egy betegnek artalmára nem lenne. Gyógyulást s még egy segéd tornatanítót kívánunk!

ATHLETIKA.

A kolozsvári atletikai club XI. nyilvános viadala.

Kolozsvár, május 18

A sétatéri gyakorló és versenypályán nagy érdeklődés mellett tartotta a club XI-ik nyilvános viadalát. A versenyek fele borus idő és permetező esőben, a másik fele pedig kővér cseppekben szakadó esőben folyt le. Pontban $\frac{1}{2}$ 3-kor kezdődött a program szerint.

I. *Bajnoki 1 óra versenyjárás.* A bajnok jelöltség feltétele, hogy 1 óra alatt az első 10 km. utat tegyen meg. Másodiknak ezüst s mindenkinek, a ki $8\frac{1}{2}$ km. utat egy óra alatt megtesz, bronz érem tüzetik ki. Az eredmény szép volt, mindenik versenyző beérkezett a díjra s mind a hat nevező kiállt.

Fehrentheil Henrik	tett	10387 m.
Szakács Lajos	„	9697 „
Ujhegyi Béla	„	9589 „
Biró Sándor	„	9385 „
Jura Péter	„	9009 „
Lőfi Endre	„	8974 „

II. *Kerékpárverseny 2000 m.* A kerékpározásra az

ujjonnan készült pálya még lágy volt az esőzéstől; a kerék bevágódott. Borbély nyert 3 p 50 mp. alatt ezüst érmet Benke F.-el szemben.

III. *Bajnoki távolugrás.* Harmadik vetelkedés. Bajnoki mérték 570 cm.; 538 cm. züst, 507 cm. bronzéremmel díjaztatik. Védő Göllner Béla b. j. Versenyeztek 10-en. Göllner mint első, a bajnoki mértéket megugorta. Az ugrások ezek:

I Göllner Béla	ugrott	569 580 582 cm.
II. Ferenczy Károly	„	556 580 581 „
III. Koczó Elek	„	546 526 494 „
Fekete Béla	„	481 — 537 „
Grosz Viktor	„	500 534 496 „
Beretvás Ferencz	„	525 521 532 „
Kis Elemér	„	526 519 497 „
Nyerges Zsiga	„	498 520 483 „

Két versenyző a díjon alul ugrott.

IV. *Sulyemelés.* Versenyeztek hárman. Bronz érmet nyert: Bene József, Nyerges Zsigmond. Szép emelést láttunk Weisz Dezsőtől is, ki a 25 kgrost 15-ször, az 50 kgrost 3-szor emelte.

V. *Sikverseny 1000 m.* Indultak négyen. Első lett: 3 p. 20 $\frac{3}{10}$ mp. a. Borbély György (tiszt. díj) második 3 p. 22 mp. Sándor Balázs.

VI. *Magas ugrás ruddal.* Elsőnek tiszt. díj, 280 cm. átugrása ezüst, 250 cm. bronzéremmel díjaztatik. Ugrott Veres Zoltán 290 cm. ezüst ér. i. d.

Grosz Viktor	280	„
Fekete Béla	254	„ bronzérem.

Innentől kezdve szakadt az eső, a közönség nagyobb része ennek daczára a fák és esernyők alatt érdeklődött nézte tovább a küzdelmet.

VII. *Sikverseny 100 m.* 7-en indultak, a verseny azonban eldöntetlen maradt; a döntő küzdelemben máj. 24-én 12 $\frac{4}{5}$ mp. alatt beért Ferenczy Károly; bronzéremet nyert, 13 mp. a. II. volt Göllner Béla.

A VIII. IX. X. pont alatti kerékpár rikordverseny, 5000 m. s a birkózás az eső miatt felázott pályán szintén nem volt megtartható.

XI. *Gátverseny.* 100 m. hat sövénygát. Futottak hárman. Első lett Göllner Béla bajnok 33 mp. a.

XII. *Növendékek versenye.* Futottak 32-en. Táv. 200 m. I. Ransburg Adolf, kat. II. gim. II. Kászoni Árpád unit. III. oszt. g. III. Donogány Gergely kat. IV. oszt. g.

A viadalt nagyszámu előkelő közönség nézte végig, különösen a város ur közönségének szépei mutatnak kiváló érdeklődést. A katonatisztikar Hild Gy. honvédtábornok élén nagy számban volt képviselve. A versenybíró-ság a következőkből állott: elnök: Kővári Mihály, Igazgató: dr. Rózsahegy Aladár. Birák: dr. Felméri Lajos, Gyarmathy Miklós, dr. Haller Károly, Kővári László, Macskásy Pál, id. Virányi István, Tér- és időmérnök: Lucan Aladár, Szüllő Árpád. Indító Illing Sándor. Orvos: dr. Hőncz Kálmán. Jegyző: Kuszko István.

A viadal alatt zene játszott.

Az eredményeket fedél alá vonulva állapította s hirdette ki a bíróság. Az athléták a II. örökös bajnokot s K. A. C. tiszt. tagját Göllner Bélát vállalkra emelve elje-nezték meg.

Hogy a gyalogversenyekre kitűnő volt a pálya, abban sok érdeme van L. Benke F.-nek, ki hónapokon keresztül teljes odaadással vezette az előkészítést. A viadalon példás rend volt. A közönség minden versenyt figyelemmel kísérhetett. S ha az eső bele nem szólt végig egyike lett volna az érdekebb viadaloknak.

A szépszámu közönségtől befolyt jövedelem a pálya idei előkészítését csaknem fedezi.

Este társas összejövetel rendezett a Bogyó vendéglő külön éttermében.

A bajnoki 1 óra verseny járás alatt tartatott a club III. évkönyvében foglalt képtalányokra a megfejtőknek kitűzött díjak kisorsolása, a neveket az igazlító dr. Rózsahegy huzta ki. I. díjat nyerte Kuduból egy k. a. II-at egy gymn. növendék s III. díjat nyert még vagy 17 megfejtő.

Kuszkó István.

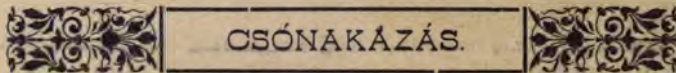
«Zsombolyai Athletikai Club»

A «Zsombolyai Athletikai Club» első rendes közgyűlésén grf. Csekolics Sándor jh. elnökké, Tibor Mihály m. kir. póstafőnök alelnökké, Krausz Péter pénztárossá, Schaff Károly gondnokká választottak egyhangulag, Strosz Béla jh. pedig szótöbbséggel titkárrá. A választmány Babics József, Hetey Kálmán, dr. Strosz Ernő és Wiszkidenszky Gusztáv urakból áll. Eddig 18 alapító, 16 pártoló, és 44 rendes tagunk van és egy tiszteletbeli. E mellett még biztosan remélhetünk 10—25 tagot szerezhetni, a legközelebbi jövőben; mert még nem csatlakozott az egész zsombolyai intelligencia.

Zsombolyán, 1890. június, 9.

Strosz Béla

a zsomb. athl. club titkárja

CSÓNÁKÁZÁS.

A „Neptun budapesti evezős egyesület” házi versenye és tánczestélya.

1890. június 10-én.

A «Neptunisták» szerencsés csillagzat alatt születtek, itthoni és bécsi nemzetközi győzelmeik után nekik már minden sikerül. Sikerült — József főherczeg Ő Fenségének magas jóakarata és pártfogása mellett — a Margit szigeten állandó csónakdát építeni és teljes komforttal berendezni, gazdag hajó parkjukat (hazánkban legelső) 8-evezős csónakkal kiegészíteni, a hófehér új díszegyenruházatot szerencsés izléssel megállapítani stb. ... és a mi társadalmilag és benső életük hatalmas consolidációjára s vízi sportunk fényes jövőjére nézve legnevezetesebb, sikerült nekik a június 10-iki házi versenyükkel a főváros elite közönségét meghódítani.

Bronz arcú Neptunjainkat úgy látszik még az Istenek is kegyükbe vették, mert a június 9 ig zúgott őszi vihar 10-re váratlanul langyos fuvalommá szelidült, s a szigetet a nyári nap édes melegével sugározta be.

A verseny pályát a sziget hossza képezte, felülről történő indulással a sziget pesti oldalán álló csónakdai célponttal. A zászló-díszben álló csónakda tágas balkonján volt a Jury, Hieronymi Károly egyleti elnökkel élén; a csónakdával szemben a Dunagőzhajózási társaság legnagyobb gőzöse Bankos kapitány vezetése alatt az óriás közönség súlyától mélyen oldalra dülve horgonyzott.

I. A négy evezős verseny kormányossal. Neveztek és indultak a „Duna” és a „Tisza” csónakok. A versenyzők az autographice sokszorosított programmokon áll neveket

használtak. Mind a két «Crow» sokat ígérő ifju erőkből állott, de a győzelmet — igen szép «finisch» után — az idősebb tehát jobban «beevezett» csapat, a szívósabb Tisza aratta.

II. Kettős párevezős verseny kormányos nélkül. Startoltak a «Hableány» és «Margit». Elsőnek futott be «Hableány». E nehéz double scull non cox evezésnél mindkét crownál igen szép egyenletes és jól fegyvelmezett iskolában gyönyörködhattunk.

III. A párevezős versenyenél startoltak a két legjobb skiff „Mérték” és „Húzd meg”, az elsőn Stettner László a vándor serieg bajnok-jelöltjével. A szeliden ringó Dunán a habkönnyű skiffek vígan siklottak el és Stettner Laczi játszva nyert. Tavaly óta óriás mérvben haladt, de erről csak a szigorú training után és a június 29-iki bécsi regattán!

IV. A négyevezős verseny kormányos nélkül. A non cox racerek vetélkedése remek „pièce resistance” volt.

Az „Uj hajó”-ban ültek a „furorok” 1-ső Ádám Károly, 2-ik Perger Ignác, 3-ik Pekár Gyula, és 4-ik a hatalmas vezérevezős Perger Ferencz. A másik racerben a „Rábában” négy újabb erő, köztük Hauser matador evezőssel. A „Rába” jó tartásából láthatunk mily vas szorgalommal és nemes ambícióval dolgoznak a „Neptunisták”; igen természetes, hogy a híres bécsi győztesekkel sem ők sem senki ezidőszert hazánkban eredménnyel nem mérközhették, az „Ujhajó” két hosszal „a mint akart” győzött.

Az összes csapatok ünnepélyes felevezése és a tiszteletdíjak kiosztása zárta be a szép házi viadalt. A „Hunnia” csónakázó egylettől 3 izmos csapat evezett fel a vízi ünnepély fényének emelésére.

A Margit sziget alsó vendéglőjének táncz termében rendezett fényes regatta bálon jelen voltak: Rupp Irén, Lechner Irma, Perger Stefánia, Latzkovics, Wagner, Króizik, Légrády, Seiffert és Farkas nővérek, Rottenbiller k. a. Schian Alma, Erdey Irén, Blanz Emma, Toperczer Margit, Emey Margit, Holl Miczi, Grulich Angyalka, Bartha Helén, Kreiner Margit, Simon Mariska, Payr Etelka, Heszelman Irén, Moldoványi Sárka, Kummer Margit, Andrassy Esztiike, Fekete nővérek, Pál Imréné és ifj Ács Károlyné, Kelety k. a., Kasztner k. a., Széll Matild, stb

Jules.

Trencsényi sportkör.

Trencsén, 1890. június 3-án.

A trencsényi „Sport-kör”, — vagyis mondhatnám, inkább sport kedvelők alkalmi szövetezete, mert nem rideg alapszabályokon, hanem kölcsönös benső bizalmon alapuló társaság. — felhagyva a tagok tevékenységét és erejét szétforgácsoló ama rendszerrel, hogy egyidőben a turistika, a kerékpározás, a gömblovészet, vívás, a tornázás és az evezés sportjainak hódoljon, végleg akként szervezkedett, hogy a téli idénybeni torna és vívason kívül, kizárólag a szakszerű evezés gyakorlását tűzte ki céljái s ezzel összefüggőleg a felvidék egyik gyöngye, a Vág folyó mentén elterülő vidéknek vízi úton való megismertését.

Kivihetetlennek fogják eme célt tekinteni azok, a kiknek tán módjukban állott, kies vármegyénket egész hosszában átszelő Vág folyót megismerhetni, sőt hihetetlennek azok, a kiknek csupán leírások után indulva, csak arról van tudomásuk, hogy e folyó veszélyes örvényei, forgói és zuhatagjain való átkelés, még a tót talpasra nézve is az életveszéllyel határos; azt hiszem azonban,

sikerülend az alábbi adatokkal eme tévhiteket elegendőképp oszlatnom.

Küzdöttünk és részben küzdünk is a kezdet nehézségeivel nem csak anyagi szempontból, hanem azért is, mert a társadalom bizonyos rétegeinek, részben már ugyan legyőzött rideg közönye és idegenkedése folytán, a tagok felvételére szűkebb kört kellett vonnunk.

Egyletünk jelenleg 17 rendes és 8 kültagot számít soraiba, köztük, a minden nemes ügyért lelkesülő vármegyei alispánt, Harsovsky Jenőt, Siebenfreund Béla kir. tv. elnököt, Rakovszky Géza és Sipeky Sándor orsz. képviselőket, Simon Péla kir. tanácsost, Bangya Gusztáv vm. főjegyzőt és Petrás Károly árvaszeki elnököt.

Hajó állományunk a következő:

- 1.) „Gizella“ négyes, belvillás kirándulási hajó.
- 2.) „Kohinor“ négyes, palánkos külvillás.
- 3.) „Adél“ négyes, palánkos külvillás, W. James gyártmánya.
- 4.) „Praxedis“ kettős, palánkos külvillás, Bogut-féle gyártmány.
- 5.) „Venus“ secull, kormányossal.
- 6.) „Névtelen“, skiff, W. James gyártmánya.
- 7.) „Ó“ canoë, W. James gyártmánya, végül vétel alatt egy W. James féle „race skiff“.

A szokásos ünnepélyes megnyitás április hó 28-án lett megtartva és az új csónakbáz vizre bocsátva, mely azonban, tetemesebb költségek folytán, csak jövő évre fog teljesen elkészülni; a megnyitó evezés azonban kedvezőtlen időjárás folytán elmaradt, de ezen körülmény meg nem rontotta; az ugyanazon alkalomból megtartott társas vacsorának feszelen jó kedvét.

A tanítást Lauffer Gyula kir. alügyész, az egylet kitűnő igazgatója vezeti, kinek fáradhatlan tevékenysége eredményezte, hogy a mai napig evezési naplónkba 58 indulást bevezethettünk.

Kiváló fényes eredménynek mondhatjuk a pünkösdi vasárnapján Zsolnáról rendezett lerándulást mert ezen 100—106 kilométer hosszú vízi utat, melyet az egylet már az előző években két ízben „Gizella“ és „Kohinor“ nevű négyeseken egy nap alatt megtenni kísérelt, részint kedvezőtlen időjárás, részint baleset folytán nem sikerült; ezuttal azonban Lauffer Gyula egyleti igazgató és Czigler Gyula egyleti tag a „Venus“ és Chudovszky Géza egyleti tag az „Ó“ nevű hajón reggeli 5 órakor Zsolnáról elindulva, néhány percznyi közben eső pihenőket leszámítva, már d. u. 3 órakor a nemsovai vasuti hidnál kikötöttek, itt Sipeky Béla földbirtokos ur egyleti tag vendégszerető házában 3 óra hosszat időzve $\frac{1}{4}$ 7 órakor újból hajóikba szállva, Trencsénben $\frac{1}{4}$ 8 órakor lelkes fogadtatás közben csónakdájuknál kikötöttek.

Azt hiszem a felhozottakkal kellő mértékre leszállítottam, fennebb a Vág folyónak sportszerű evezhetése tekintetében elterjedt téves nézeteket, s ha ez részben sikerült, feleslegesnek tartom, a Vág völgy éppen ezen részének természeti szépségeiben párját ritkító, elragadó voltát ecsetelni, legyen elég ráutalnom ama közleményre melyet Gebauer K. a bécsi „Donau sport“ tagja az alkalomból írt, midőn ket társával ezen utat megtették. (Megjelent a „Sport-Zeitung“ 1888. évi folyamában, magyarul, a „Kárpát egylet“ 1888. évi évkönyvében.)

S a mily szívvelyesen fogadtuk s kísértük útjukban ez alkalommal bécsi vendégeinket: annál elragadóbb örömmel üdvözölnök, bármely hazai hajós egylet tagjainak — a Vág folyón való lerándulással összekötött — látogatását.

Ch. S.

LÓ-SPORT

Nemes lovak.

A husból és vérből álló világ határai közt két remekművet alkotott a teremtés, melyhez szépségben semmi sem hasonlítható.

Az egyik az asszony, a másik a ló.

Bocsássanak meg, hölgyeim, ezért a blasfemiáért. Higyjék el, nem merem volna leírni, ha nem volna számukra elégtételelem. Hisz az önök hiúsága még a blasfemiát is megbocsátja, ha általa a szépség trónjának királynőivé válnak; pedig ez a hely, a melyet a nőnek a teremtés szépségsorrendjében kijelölök, csakugyan a trón. Minden egyéb csak önök után következhetik.

Ezek után nagyobb bátorsággal beszélék arról, hogy milyen felséges állat az, a melynek híresebb egyedei a lóversenysport elterjedt divatjának mai korszakában épp oly ismertek és ép oly népszerűek, mint egy primadonna, vagy egy pártvezér.

Ah! milyen kincs is egy igazán szép ló, egy valódi nemes állat, a melynek híres ősei vannak! Egynémelyiknél vissza lehet menni a családfa ágainak összeillesztésében egy pár száz esztendőre. Hát kell-e még több a telivér aristokratasághoz?

Pedig ez az aristokrataság csakugyan olyan, amelynek komoly nemzetgazdasági jelentősége van, s amely minél tökéletesebb, annál inkább behozza, vagy legalább bent tartja nálunk a pénzt, a vagyont, semhogy kivinné, ami nagy hazafi erény manapság.

Bizonynyal kevesen vannak a laikusok közt, akik tudják, hogy miben áll ez az aristokrataság, hogy honnan veszi eredetét s mily utat tett meg napjainkig? Erről mondok el röviden egyetmást.

Van egy nagyon régi arab mese, melyet épp úgy tudnak s regélnek a sheikék sáoraiban ma is, mint az utolsó nomád rablócsapat körében. Egy féltuczat nagyszerű lóról szól ez, a próféta kedvelt kanczáiról, melyek Arabainak a „kolani“-kat, az igazi telivér arabs lovakat adták. A mese így szól:

Mohamed próféta nagy harcot vívott egyszer. Három nap és három éjjel ültek lovon a katonái, anélkül, hogy csak egy percze is leszállhattak volna, anélkül, hogy a kifáradt, elcsigázott állatok csak egy csöpp vizet is megenyhítették volna tikkadt inyüket. Végre harmadnap egy kis pihenőre volt kilátás. Éppen egy tolyóhoz érték a csapatok s a próféta elrendelte, hogy a lovakat le kell kantározni, hadd menjenek egy kicsit szabadjára. Alig érezték a szegény állatok magukat s a badon, égető szomjúságtól gyötörve, a folyóhoz rohantak. De abban a pillanatban, mikor lehajoltak, hogy igyanak, megszólt mögöttük a próféta kürtjének hívó hangja. Husz ezer ló hallotta ezt a parancsszót és ime, csupán hat volt a rengeteg számban, a mely megfordult s anélkül, hogy egy kortyot ivott volna, visszaíndult oda, a hol csak a szenvedések folytatását várhatta. A próféta ekkor megáldotta ezt a hat lovat, mely csudálatosképpen mind kancza volt, ami megint egy bizonyíték arra, hogy a nőnem az, a melybe az engedelmesség és a subordinatio ösztöne már a természettől jobban be van oltva. Azután megfestette szemöldökeiket feketére, a hogy a Kelet asszonyai szokták és elnevezte őket „kolani“-nak, ami annyit jelent, mint „befeketített“. E pillanattól kezdve csak a próféta, meg a meghittjei, úgy mint; Ali, Omar, Abu-Bekr és Hassan ültek ezen a hat

lovon, melyektől Arabia valamennyi telivére származott. A többi lófaj nyomába sem érhet ezeknek nemes tulajdonságaikra nézve; az ugynevezett «atterbi»-k, meg a «kadisi»-k csak olyan polgárnépség ehhez a kékvérű lóivadékhoz képest.

Ezt mondja az arabs rege a beduinók legnagyobb kincséről, a telivérről, s a regét meghallották és megértették a messze nyugaton is. Az angol az a praktikus nép, mely először volt tisztában azzal, hogy a világ legelső minőségű loanyaga a «kolani.» A hidegvérű «goddam»-ok akkor bejárták Arábiát s ahol egy tiszta, hamisítatlan telepre akadtak, onnan bármily áron is megszereztek egy-egy ménlovat. Azt azután etvítették ködös hazájukba, hogy megnemesítsék otthon a csigavért.

Itt azonban nem állapodott meg a practicus angol. Mikor már voltak ménlovai, amihez aránylag könnyebben jutott, mert az arab sokkal nehezebben válik meg a tenyészkanczától, akkor nem nyugodott, míg néhány anyalóra is nem tett valahogy szert. Ah, az angol gyakorlatiasság nem ismer eszközöket, csak czélt. Az eszközt mindig a helyzet mutatja meg neki. Az a nemzet, amely kereskedelmi érdekei védelmezésére képes eltitkolni nagy és veszélyes ragályok, járványok, bajok behurczolását, képes volt arra is, hogy közönséges lókötiöket küldjön a sheikek közé. Fel van jegyezve, hogy II. Henrik uralkodása alatt, mikor az arabs csődörök már nem voltak ritkák Angliában, egy angol alattvaló úgy jutott két híres kanczához, hogy — miután arab gazdájuk semmiképpen sem akart megválni tőlük — egyszerűen ellopta őket. Az, hogy csengő aranyban hagyta a sheik sátorában a legmagasabb árt, amit addig lóért fizettek, keveset változtat a factumon, hogy a derék gentleman lovat lopott.

Mikor pedig már megvolt a tökéletes telivér anyag a tenyésztésre, hozzáláttak Angliában a «Horss Than»-ok, a hivatalos lovászmesterek, hogy ne legyen több alkalma a visszaéléseknek, a nemes fajjal való csalásnak; elkezdték nagy pontossággal vezetni a ménes-könyvet, a «General Studbook»-ot, amelybe apja, anyja be van vezetve minden telivér csikónak, mely a születéskor maga is belekerül ebbe a nevezetes almanachba.

De mi az hát, ami olyan nagy erénye a telivérnek, hogy e miatt Anglia az egész lótenyésztésébe beoltotta lassanként a keleti nemes lovak tulajdonságait, amelyeket bár sők tekintetben még fejlesztett és fokozott az ok-szerű és szakértő lótenyésztés, de a melyek alapjokban véve mégis azt teszik, hogy tulajdonképpen az a nemes lófaj, amelyet ma angol telivér néven ismerünk, nem egyéb őseiben, mint arab telivér.

Mielőtt a kérdésre felelnénk, előrebocsátjuk, hogy csupán két tulajdonság, illetőleg képesség az, ami a kitűnő futólovat teszi: az egyik a gyorsaság, a másik a szívósság. Ami a gyorsaságot illeti, ennek szívósság nélkül aránylag kevés az értéke. A szívósságot azonban nem teszi más, mint minél tökéletesebb lélekző és vérkeringést előmozdító szervezet. Kell, hogy a lónak nagy szive, tágas vércsatornái legyenek, melyekben a szó szoros értelmében dugszagdon és játszva patakszik az élet nedűje s a melyek biztosítanak az elfulladás, a véredények elzsugorodása, megszükülése s a szív működésének fogyatékosága, vagy éppen megbénulása ellen. Ez és csak ez teszi a nagy széles, mély szügygyel, a kényelmesen fekvő bordaelrendezéssel egyetemben a kitar-tást, mert csak az ily bordaszerkezet üregében tálulhat szabadon a tüdő. Ez az, a mi meg volt az arab telivérben s a minek átöröklésére oly nagy szükségük volt az

angol istállóknak. S ha meggondoljuk hogy egy ugynevezett angol telivérnek a szive átlag körülbelül négy fonttal nyom többet, mint egy egész testre nézve aránylag nagyobb lóé: (a telivéré körülbelül tizenhárom, a közönséges lóé kilencz font) akkor megértjük azt a különbséget is, a mi a két szívben rejlő erő közt lehet, mikor arról van szó, hogy futni kell a végső lehelletig, el kell látni egészséges vérrel a lélekzetvétellel küzdő tüdőt, a mely kimerül, ha meg nem kapja kellő táplálékát. Ez a nagy szív adja meg a telivérnek azt a képességet, hogy 28—30 összehuzódással beérje percenkint, míg a közönséges faju lovak szive negyvenszer is kénytelen elvégezni azt a munkát ugyanily idő alatt. Pedig a könnyebb vérkeringés jobban táplálja az izmok-at, ami egyértelmű az erő növekedésével. Hisz azt mindenki tudja, aki valaha futni látott, hogy nem a láb az, ami a gyors vágatásban előbb kimerül, hanem a tüdő. Mikor a lélekzet kifogy, akkor megszűnik a futás képessége. Azért van, hogy mérsékelt futást, vagy éppen ügést, a mi a tüdőt kevésbé fárasztja, hasonlíthatatlanul hosszabb ideig végezhet a ló. A lábak ugyanis akkor fáradnak korábban a tüdőnél, ha a tüdő kényelmesen végzi a munkáját, de a lábak munkája sokáig tart.

A legnemesebb faju arab ló hazája még ma is Nedsed vidéke. Ott volt legelője a próféta híres lovainak. Érdekes, hogy miképpen vélekednek az ott lakó arabok telivér-lovaik tulajdonságairól. Az arab, mint már említettem, nehezebben válik meg kanczájától, mert ez neki a tenyésztési alap, de azért többre becsüli a mén lovat, mert jól tudja, hogy a csikó sokkal jobban szokott hasonlítani apjára, mint az anyjára. A kanczát nem is tekinti másnak, mint egy zsáknak, a melyből aranyat vehet ki, ha aranyat tett belé. A kancza inkább a szőre színét, meg tagja formáját adja csikájának, míg a mén összes erkölcsi erényeit, esetleg bűneit, sőt testi betegségeit is ráruhazza ivadékára. A csikó például örökli az apja gyorsaságát és szívósságát, tehát a legfőbb lóerényeket, de magában rejti a csiráját minden izom-, csont- vagy érbetegségnek, a mi a ménben, melytől származott, meg volt. Ezért oly végtelenül fontos az a kérdés az arab előtt, hogy elég nemes-e a mén, a melylyel kanczáját eljegyzi! Inkább éveken át tartja a kanczát remeteségben, semhogy kétes származású mén hamisítsa meg a tökéletes fajt. A saját családja véreire sem lehet féltékenyebb, mint a mennyire óvja nemes lovának tisztaságát.

Ilyen félve-féltett nemes állat csak az ugy nevezett »horr.« Az a ló ez, a melynek apja, anyja a legtökéletesebb telivér, a mely nem éri a futásban a fáradást, s a sivatag napja nem csal izzadság gyöngyöt fényes szőrére. Gyönyörű szép száraz feje van az ilyen lónak; nagy tüzes szeme, figyelő, hosszukás fülei, nyaka vékony, dereka karcsu, szügye mély, háta egyenes, vállalai izmosak, szárai rövidek, a czonb hoszszu és csupa izom, a térd lapos, erős, marja magas, szóval a tökéletes forma, amit lóban találni lehet. Van azután még három más, származás szerint megkülönböztetett faj. Ezek: a »had'jine«, a »mekonerefe«, meg a »berdonne«. Az első nemes apától és a közönséges anyától, a harmadik apai és anyai ágon közönséges lótól származik. A had'jine-t jóval többre tartják a mekonerefnél: a berdonne egy arab ember előtt semmitsem ér.

De egy »horr«-t azután úgy tekint az arab, mint a család tagját. A horr-kancza valóságos játszó pajtása a beduin gyermekeinek s hű kutyája, legjobb barátja magának a családfőnek, aki hacsak elkerülheti — harc

idejét kivéve — nem ül csődörre. A horr- kancza nem tudja, mi az: eltikkadni a Sahara égető napsugarától, forró vére csudálatos erőt ad neki a türesre; egész temperamentuma a kifogyhatatlan szívósság. E tekintetben messze fölülmulja a csődört, melyet örökös belső tűz tesz idegessé s mely nem képes arra a lankadatlanságra a hőségben, amire a nyugodtabb kancza. Az arab-mén ha egyszer kinyujthatja izmos tagjait a pusztában, úgy repül, mint a fergeteg, de ha beáll nála a reakció, akkor vége a lelkesedésnek, mely eleinte mindenek vakon neki hajtja. A kancza elmarad ugyan mögötte a legőrültebb futásban, de nem veszti kedvét soha sem, nem tudja, mi az a lethargia. A kanczán bátran elszunyókálhat lovasa, a nemes éber állat nyert, ha a messziségben szokatlan dolgot pillant meg s ezzel felkölti a fáradt beduint.

KARLSBADI

cipő-külön-

lege ségek.

Kajári
Dezső

Budapest, Dorottya-utoza 8. szám a.

Ajánlja legdusabb választékban

férfi-, női- és gyermek-czipő-áruit

séta- és promenade-czipőket

a legolcsóbb árak mellett. — Különő figyelemmel:

Regatta-, velocipédező-, turista- és hegymászó
tornaczipőket, vadász csizmákatmindennemű bőr- és vászonból urak, hölgyek és gyermekek részére
ugymint Legujabb openkát vagy boeskorokat,világos bőr- és gummitalpu czipőket,
nagy választékban raktáron tart.Vidéki megrendelések mérték vagy minta czipő szerint leggyor-
abban eszközöltenek.

SCHUNDA VENCZEL JÓZSEF

csász. és királyi szabad
udvari hangszergyára.a magy. kir. operaház és a
nemzeti színház szállítója.

Vonó-, ütő-, réz- és fa-fuvó-hangszerek

Saját találmányu javított és szab.

czimbalmok pedállal és a nélkül.

Allaga-féle czimbalom-iskola I. és II. rész, u. m. több
átírat is nálam jelent meg és kapható.

Hangszer alkatrészek és urok.

Budapest, magyar-utca 26. sz. (saját házában.)

LAWN TENNIS CZIPŐK.

Az összes sport-
nemekhez szük-
ségelt ruházati
cikkek u. m.verseny és
training
INGEK.nadrágok, sapkák és czipők legna-
gyobb raktára.

Sigmund József

Budapest, IV. Városház-utca 2-4

Az iskolai tornázás összes ruházati kellékei.

Kerékpár sport értesítés.

100 db Rover Safety valódi angol go-
lyóágy és golyópédale megvétele folytán
azon kellemes helyzetben vagyok ezeket
mélyen tisztelt vevőimnek és a n. é.
közönségnek darabonként 135 frtjával
kezesség mellett adhatni. Nagy raktár
mindennemű varró és kötőgépek és ve-
locipédekben.

Herbster Károly gépész,

Budapest, Károly-körút 3. szám.

Különlegesség: Prince of
Wales férfi-övek.

FLANNEL INGEEK.

lát, a kit tisztelnie kell. A harc hevében például össze sem hasonlítható a csődörrel a kancza. A mén neki megy bátran a veszélynek, félelem nélkül követi gazdája parancsát, roppant tájékozási képességével mindig tudja az irányt, a melyből jött s ha még oly súlyos sebet kap is, megmenti gyors futással lovasát; míg a kancza haszontalan sebtől is tehetatlenné válik s összerogy. A kancza általában sokkal szelidebb, sokkal alkalmazkodóbb, ki lehet hajtani a nyájjal, haza megy mint egy bárány, rajta ülni nagyon kényelmes, mozdulatai lágyak, ringatók, míg a csődör nyugtalan s ideges; így örökké kézben kell tartani s agyonfárasztja lovasát. Azután finnyás is; az ételben válogatós, megkívánja a jó abrakolást, a mi a kanczának eszébe sem jut. Arról ne is szóljak, hogy a csődört egyáltalában nem lehet szabadon eresztani, tehát a felügyelet, a gond, a bajlódási vele sokkal nagyobb, sokkal fárasztóbb, mint a kanczával.

Pedig, ha ez így van, akkor ezt bizony mi is utánuk csinálhatjuk a practicus angoloknak. Anyaguk van hozzá. Bábólnán, a hol vagy 26 telivér arab kanczája van az államnak. Tessék ebből az anyagból kifejleszteni a «magyar» telivért.

Olyan joggal mi is tehetjük, mint az angol tette.

Sportsman.

— Regatta és turista-czipők érkeztek Kajári Dezső dorottya-utcai üzletébe (lásd hirdetésünket), melyeket a sportsmanek figyelmébe ajánlunk. Megrendelés szerint is pontosan készít az üzlet mindenféle czipőt és csizmat.

Nyaralóba, fürdőbe utazóknak.

Kerti szék lap sra 8 sz. tehető kényelmes nád ül. sz. 22-3 fríg. **Indiai h utag** fák közé vagy szobában 4.50, 6.50, 10 fríg. Nagyobb lécczel kitesít. hétért 10, 14, 20 fríg. **Japáni napernyő** 1-15 fríg. **Kerti legyek** 10 kr. 3 fríg. **Erős gyermekkosci** frt 6-15 fríg. **Gyermek-kosci** egyszer mind bölcső frt 13-18 fríg.

Az egészség tenta táshoz tirma védő sz. davis nyerűn könyv bándsmóddal a dr. P. P. párisi tartós sódaviz készítő géppel

z	4	6	8	10	buttelles
7	10	12	14	16	17

Javító t. csavar nélküli sódaviz-gép
1 1/2 2 2 1/2 3 4 literes
8-9-10-12-14-16-18-frt
Egy csonat: bokó s sz. da 2 frt **Fogyalt-készítő** receptekkel
3 12 adagra. Vajkészítő
7-10 11.50 16.50 frt 4.50, 13 -
Tofás habve 6 s vajkészítő edény 1

Azokból, amiket elmondtam, két dolog tűnik ki. Az egyik az, hogy körülbelül milyen a telivér, a másik meg az, hogy tulajdonképpen minden telivér az arab-lovakra vezethető vissza.

A ki tehát a budapesti gyepen megnézi azokat a gyönyörű állatokat, a melyek szélesebbéssel rohanják körül a 2400 méteres pályahosszuságot, vagy egy részét: annak jusson eszébe, hogy valamennyiük ott legelt az ük-ük-ajja a nedsedi síkságon. Eredetileg a rabszék az, ami ereikben csörge-dez, nem angol. Mert angol telivér a szónak komoly értelmében egyáltalában nincs. Az angol telivér csak chimaera, lopott idea mely lopott anyagból született. A «handsoff» politika mesterei maguknak vindicálják, ami nem az övék. Mintha, nem is a mamája lehetne büszke a bálkirálynőre, hanem a szabó, meg a fodrász, aki öltöztette, kiczizomázta.

Az angol «nevelés» és «szakértelem» emelhetné az arab telivér jól tulajdonságait, de a «General Studbook»-ban nincs azért bevezetve egyetlen egy telivér sem, a melynek apja, anyja nem telivér arab lett volna.

Tyúk alakú vaj artó 70 kr
Mex. és olejar 6 frt 10-10 rít. Vila és kamál
1.50-2.00 frt. Sodona-ételborító 1 gy. k
1.50-2.00 frt. **Pa. diadém és gyü-**
zőlés prés 80 frt. **Légmentesen elzár-**
ható beütötte-üvegek
1-2 literig 25-30 frt. **Meztartó** 30 kr. Sárga
engelő gyümölcs-ékek 2 darab frt 5-6 frt. **Ká-**
zó-gép 4-8-10 frt. **Palack-dugassok** 10-60 kr.
W. s. h. szobapadl. má. 70 kr. **Sörös kés** letek tá. csón
frt 10-10 frt. **Foukító. Tojás-gly** ereszappan
1 darab 40 kr. **Am. rika** ébresztő-óra frt 50.
Időmértő csinos sz. ic. h. k. t. alakú. 1 frt. 2. Zach. r.
ovaritó por 30 kr. 1 frt. 1. **Kéri vírág-fecskendő** 1.20,
2.-, 3.- **Virág-lisztmártó** 45 kr. **Accordeon**
ban d. nyáj-kel-sap 7.-, 9.-, 10.- **Kéri ús-or-**
nyir-olló 4.- **Kéri utitáska** frt 20 frt. **Kei**
táska 2 úr szűz é. e. tojéte eszközök el ber. má. ve
frt 8-60 frt. **Kéri kofler** frt 3-30 frt. **Vál táská**
1.50-15 frt. **Czélverzi n. (erendz) t. uti teke** cs. frt
-9 frt. **Borotvakészlet** John Hefford kisse
-1.- **Arzol borotva** 1.20-3.50. **Pneumatikus gyertya-**
artó abakra 1.80. **Hajlító-ó-lampa** vasaló 80 kr.
Ut-és vadász-kulcsok frt 1-5-60 fr. **Borene-**
lezett pinczetek 6.75-15 frt. **Univers. his. mű-**
kö 75-350 frt. **Kefelvel ömön** mosható szkarék
zálók és kezetők, gallér 2, 35 kr., sáncs
9 kr., kézelő 65 kr., s. lines 1 frt. **Meat-boxer** a mellén-
szelben 1 frt. **Erős lovású kis tomor** formájú buld.
-volver 7.0-9.50. **Pontosan járó** sz. chvetzi erős nickel
emlontir **zsebóra** 6-9 1 frt. **Út sapka** 1 frt.
Fürdő-zivacz 1.-, 2.-, S. Ivacs zac. ko. 50-1.50
frt. **Frötir-készülék** 1 frt. **Fürdő-hévmérő** 50
kr. 2 frt. **L. pos. ivóphár** -4-1-1 frt. **Fürdő-**
papu sok 1.40. **Vilanyozó-készülék** izom gyen ese. nel
0.-

GUMMI-csíkkék személyes It. dom a stb. Betegápolásra
lövét-fecskendő 3-5 frt. **Léggárna** 4.5-10.-.
-2 méh fecskendő frt 2-5 frt. **Bromó Closett** apier
1.30 kr. **Önműködő szoptató üveg** 1 frt.
ismert angol foggyógy 3 frt.

Sportkedvelők nyereg **angol dísznőbőr-**
15-35 frt. **K. tösszárú**
kantár 4.80-8 frt. **Zab** a 1.80-3.50. **L. zaszó**
2.75-3 frt. **Nyereg-**
lekötő 2.50-3 frt.
Kengyelkari jak frt 3-
3.75-ig **Kengyel-vasak**
1.60-3.50. **Sarkant d**
elcsatolható 2.-. **Ló-**
ido tövesség rinoceros
bőröl frt -60-2.70

L. háló legyek ellen egész lóra, járja 15.-. **Ló-z**

nyíró-olló 4.20. **Lovajló**, am. s. 4.50-7.50. **Tartós**
lő gummi ső köpeny 10-12 frt. **Alkalmi vétel vadász-fegyver** k készült
ott áron. Horogfalat z t össze **kelleke.**
Öszere hat. halász-bo frt 1-15 frt. 2 da ab horog
mest rész s legyekkel 60 kr. **Zsibóra** ellátó horog
-10-2 frt. **Tourista táská** vállr. 4.50-10 frt. **Bot-**
szék frt 4-8 frt. **Kés, kanál, villa** e yben 1.80-4.50.
Zsebbe ivó pohár 4-2 frt. **Lapos szobnapóra**
irányítóvel 1.-. **Törösbót** 1.50-10 frt. **Egész lapos**
zseblámpa 2.-.

Vendég-ökök **lignan-antum kug-**
lizó-golyok
9 9 1/2 10 1 1/2 11 11 1/2 12 12 1/2 13 13 1/2 cm átm
.15 1.30 1.50 1.70 1.90 2.15 2.30 2.50 2.70 2.85

Egy készlet szokásos nagyságu ke-
menyfűtő tartós **kuglizó-bábok**
z. 0. **Papir-légh-jók** -60-
1.5 kr. **Női kuglizó** egész szűk
udvaron is felállítható, eg készlet
bábok, golyók, szinóra s apso-ka
frt 25 **Ariston** zenélő-szekény
6.50, e y zenedarab 60 kr. **Kerti**
fl bert-táska frt 8-20 frt.
Vas-lyukba kirgő bohóczsal frt
2-20 frt. **Szines papírpal-**
ntonok kerék kiváló ositók s
dis. h. rész 15-60 kr. **Erős du-**
ga zhuzó -30-2 frt. **Pa-**
laccok dugaszoló 1.40. **Biztonsági**
bor elhúzó gum. ic. 6 2.70-3 frt
-ulcsesal s várható hordó csap -2 frt. **Hydraulikus**
h. do szád szeszes italok megrom ása ellen 1 frt.
Kéri gyertya-tartó üveggel 1 frt, 2.30

Mulattatásul és a test edzésére.
Gyermek bima 3-6 frt. **Mész-**
ó 6 frt. **Trapez** frt 4-5-6 kr.
Kötél-arikákkal 4 10-4.50 **Kötél**
h. gesz frt 5, 7.-. **To nagolyú kúlla**
-3. **M. uine** karimor erő-ír. páj
2.-, 4.-. **Tornaczipő** 1.30 frt. **Két vívó-ész-**
let frt 23.50. **Athle-ábot** frt 2.- frt. **Ua** 6v 8 frt.
Tartós Croquet-játék frt 9-20 frt. **Lawn-**
Tennis szabadban társját. k frt 27-60 frt. **Lab-**
d-dob társjáték páj 1.50-6 frt. **Gummi labda**
15. kr. 1.50-ig. **Karika-játék** 12 pár frt 1.6. **Ugró-zsinór**
20-60 kr. **Lepkefogó** 95-70 frt. **Bot-nizáló**
szelence -20-2 frt. **Accordeon tremó** 6
harm nika trombita díszl. 1.75.-. **Hangolt s-áj**
harmonika csemettyi kísérettel 1.50. **Occarina** istóval
70-1.10 kr. **Kettős fogat**, a gyermek maga előtt
hajlja -80-6 frt. **Há omkerekű erős-velo-íped**
fiukna: frt 8-15 frt. **Asó, kapa, gerelye** gyermekek-
nek 1.50-2 frt. **Erős borbé** varott labda 60 kr

Közégi előjáróknak. **Tartós rész oldaltó dob**
z. talosca a frt 7-12 frt. **Postak** r 2 frt. **Ej. eli ör sip**
és kürt frt 1-8 frt. **Marha érvágó** 2.40-3.50. **Marha-**
és loklyár 4 frt. **Trokar két csövel** 2.50. **Bika-**
orr-karika -65-1 frt. **Birkalót-tü** -80-1 frt. **Bika**
és malaczfűl bélyegző foga 3.75, 4.0.

Dohányzóknak. **Hueblon papír** 100 darab 30 kr.
Hüvely tömő -30-1 frt. **Auto-**
mat cigarettá készítő és dohány-sze-ence 2 frt
Száraz sziv. csatorná fapapra 1.20. **Gör pipaszűrőtisztít**
1.0. **Kanczozó** (yu) artat 85 kr. **Dohányzóra** 1.50.

Méhészeti segédeszközök. **Göndöcs-félem** méh szap-
ka 2 frt. **Kifűtődob** pipa
5.-. **Rajfogó zacskó** frt 7-4.20 **Herrefogó** kal. ka 1.20.
Méhlak páros. S. jt. lelapoló **Keretfogó**. **Any-záró-la-**
litka. **Etető** s. itató **készlet**. **Hahnemann-féle**
rés. Rajfecske 2.50-3 frt. **Uj aranyozó**
m. ly. yel elavult **tűkőr-rámát**, szobrot stb. moshaton újja
aranyozhatni, **üveggel** csattal 80 kr. **Kocsilámpa** párja
7.50-15 frt.

Kivánatra 550 ábrás **árjegyzéket** bérm-
mentre küld, meg nem felelő tárgyakat
vissza vesz

KERTÉSZ TÓDOR BUDAPEST,
Dorottya-utca 1. sz.,
a „Magyar király” szálloda átellenében